

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 29. märts 2022
(OR. en)

5442/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0005 (CNS)

FISC 16
ECOFIN 49

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse direktiive 2006/112/EÜ ja
(EL) 2020/285 käibemaksumäärade osas

NÕUKOGU DIREKTIIV (EL) 2022/...,

...

**millega muudetakse direktiive 2006/112/EÜ ja (EL) 2020/285
käibemaksumäärade osas**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 113,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,¹

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,²

toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt

---

¹ 9. märtsi 2022. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

² ELT C 283, 10.8.2018, lk 35.

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu direktiivis 2006/112/EÜ¹ sätestatud käibemaksumäärasid käsitlevate normide eesmärk on säilitada siseturu toimimine ja hoida ära konkurentsimoonusi. Need normid töötati välja üle kahekümne aasta tagasi päritoluriigis maksustamise põhimõttel. Komisjon teatas oma 7. aprilli 2016. aasta teatises käibemaksu tegevuskava kohta „Ühtse ELi käibemaksuala suunas – On aeg otsustada“ ja 4. oktoobri 2017. aasta teatises „Käibemaksu tegevuskava järelmeetmetest – ELi ühtse käibemaksuala suunas – aeg tegutseda“ oma kavatsusest kohandada neid norme liikmesriikidevahelise piiriülese ettevõtjatevahelise kaubanduse lõpliku käibemaksusüsteemi jaoks, mis põhineks sihtliikmesriigis maksustamisel.
- (2) Süsteemis, mille kohaselt kaubatarneid ja teenuste osutamist maksustatakse sihtliikmesriigis, ei saa tarnijad ja teenuste osutajad märkimisväärset kasu sellest, kui nad on registreeritud madalama maksumääraga liikmesriigis. Selle süsteemi kohaselt ei häiriks suurem käibemaksumäärade erisus siseturu toimimist ega põhjustaks konkurentsimoonusi. Seetõttu on asjakohane võimaldada liikmesriikidele maksumäärade kehtestamisel suuremat paindlikkust.

---

¹ Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347, 11.12.2006, lk 1).

- (3) Kaubad ja teenused, millele võib kohaldada vähendatud maksumäärasid, peaksid tooma kasu lõpptarbijale ja teenima üldist huvi pakkuvat eesmärki. Selleks et vältida tarbetut keerukust ja sellele järgnevat ettevõtluskulude suurenemist, eelkõige ühendusesisese kaubanduse puhul, kohaldataks seejärel kui liikmesriigid on kaubad ja teenused vastavalt välja valinud, vähendatud maksumäärasid tavaliselt kogu turustamisahela ulatuses.
- (4) Õigusraamistik, mis võimaldab vähendatud maksumäärasid kohaldada, peaks olema üldiselt kooskõlas muude liidu poliitikavaldkondadega, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/522¹ ning komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatisega „Euroopa roheline kokkulepe“. Selleks et võimaldada liikmesriikidel kohaldada vähendatud maksumäärasid eesmärgiga tugevdada oma tervishoiusüsteemide vastupanuvõimet, on asjakohane laiendada selliste kaupade ja teenuste loendit, mida peetakse hädavajalikuks, et toetada tervishoiuteenuste osutamist ning kompenseerida ja ületada puudeid. Lisaks sellele tuleks liikmesriikidele anda võimalus panustada kliimaneutraalsesse ja rohelistesse majandusse keskkonnahoidlike tarnete suhtes vähendatud maksumäärade kohaldamise kaudu, tehes samal ajal ettevalmistusi keskkonnakahjulike tarnete praeguse sooduskohtlemise järkjärguliseks kaotamiseks.

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/522, millega luuakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm (programm „EL tervise heaks“) ajavahemikuks 2021–2027 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 282/2014 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 1).

- (5) Kõiki liikmesriike tuleks kohelda võrdselt ja seetõttu tuleb neile anda samad võimalused, et kohaldada vähendatud maksumäärasid, mis peaksid siiski jääma erandiks harilikust maksumäärast. Sellise võrdse kohtlemise võib saavutada, võimaldades kõigil liikmesriikidel kohaldada toetuskõlblike kaupade ja teenuste suhtes kindlaksmääratud piirides maksimaalselt kaht vähendatud maksumäära, mis on vähemalt 5 %, vähendatud maksumäära, mis on väiksem kui miinimummäär 5 %, ja sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusega maksuvabastust.
- (6) Võttes arvesse vajadust vältida vähendatud maksumäärade vohamist eelarvelistel põhjustel ja võrdse kohtlemise põhimõtet, peaks liikmesriikidel olema lubatud kohaldada vähendatud maksumäärasid, mis ei ole madalamad kui miinimummäär 5 % direktiivi 2006/112/EÜ III lisa maksimaalselt 24 punktiga hõlmatud kaubatarnete ja teenuste osutamise suhtes. Samal põhjusel võivad liikmesriigid kohaldada vähendatud maksumäärasid, mis on madalamad kui miinimummäär 5 %, ja sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusega maksuvabastust, kuid seda vaid direktiivi 2006/112/EÜ III lisa maksimaalselt seitsme punktiga hõlmatud kaubatarnete ja teenuste osutamise suhtes, mille nad on valinud kaupade ja teenuste seast, mis hõlmavad põhivajadusi ning mis on eelkõige seotud toidu, vee, ravimite, ravivahendite, tervise- ja hügieenitoodete tarnete, reisijateveo ja teatud kultuurikaupadega (raamatud, ajalehed ja perioodikaväljaanded), või muude kaubatarnete ja teenuste seast, mis on loetletud direktiivi 2006/112/EÜ III lisa ning mille suhtes teised liikmesriigid kohaldavad vähendatud maksumäärasid, mis on madalamad kui miinimummäär 5 %, või sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusega maksuvabastust, tingimusel et nad kohaldatavatest tähtaegadest kinni peavad. Selliseid vähendatud maksumäärasid või maksuvabastusi juba kohaldavatele liikmesriikidele on asjakohane anda aega, mis on vajalik nende piirmääradega kohandumiseks.

- (7) Nende seitsme punkti hulka on asjakohane lisada ka päikesepaneelid, kuna see on kooskõlas süsinikuheite vähendamist käsitlevate liidu keskkonnaalaste kohustuste ja Euroopa rohelise kokkuleppega, ning pakkuda liikmesriikidele võimalust edendada taastuvate energiaallikate kasutamist ka vähendatud käibemaksumäärade abil. Selleks et toetada üleminekut taastuvate energiaallikate kasutamisele ja suurendada liidu energiasõltumatust, on vaja võimaldada liikmesriikidel parandada lõpptarbijate juurdepääsu rohelistele energiaallikatele.
- (8) Eespool nimetatud valikuvõimaluste kasutamist liikmesriigi poolt tuleks käsitada meetmena, mis on osa käibemaksumäärade süsteemi loogikast ning mis võetakse selgelt määratletud sotsiaalsetel põhjustel lõpptarbijate kasuks või üldistes huvides.

- (9) Lisaks käibemaksumäärasid käsitlevatele üldnormidele kehtivad mitmed erandid, mis võimaldavad teatavatel liikmesriikidel kohaldada madalamaid määrasid. Neid madalamaid määrasid õigustavad konkreetsed geograafilised iseärasused või sotsiaalsed põhjused, millest saavad kasu lõpptarbijad või mis on üldistes huvides. Sellised madalamad määrad võivad olla asjakohased ka teiste liikmesriikide jaoks. Kooskõlas võrdse kohtlemise põhimõttega on seetõttu asjakohane näha kõigile liikmesriikidele ette võimalus kohaldada madalamaid maksumäärasid samade kaupade ja teenuste suhtes, mille suhtes kohaldatakse madalamaid maksumäärasid teistes liikmesriikides, ja teha seda samadel tingimustel. Selleks et järgida seitsme punkti ülemmäära, peaksid need liikmesriigid, kes kohaldasid 1. jaanuaril 2021 selliseid madalamaid maksumäärasid direktiivi 2006/112/EÜ III lisa rohkem kui seitsme punktiga hõlmatud kaubatarnete ja teenuste osutamise suhtes, piirama selliste vähendatud maksumäärade, mis on madalamad kui miinimummäär 5 %, ja sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusega maksuvabastuse kohaldamist direktiivi 2006/112/EÜ III lisa maksimaalselt seitsme punktiga hõlmatud kaubatarnete ja teenuse osutamise suhtes, tehes seda 1. jaanuariks 2032 või lõpliku korra vastuvõtmise ajaks, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem. Eelnimetatud muudatused ei piira direktiivi 2006/112/EÜ X lisa sätestatud erandite korra kohaldamist seoses maksuvabastuse kohaldamisega ilma sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusega.

- (10) Lisaks võimaldavad mitmed muud erandid praegu teatavatel liikmesriikidel kohaldada direktiivi 2006/112/EÜ III lisas loetlemata kaupade ja teenuste suhtes vähendatud maksumäärasid, mis ei ole madalamad kui 12 %. Arvestades kõnealuste vähendatud maksumäärade taseme lähedust harilikule maksumäärale ja kooskõlas võrdse kohtlemise põhimõttega, on asjakohane näha kõikidele liikmesriikidele ette võimalus kohaldada vähendatud maksumäärasid, mis ei ole madalamad kui 12 %, samade kaupade ja teenuste suhtes, mille suhtes teistes liikmesriikides kohaldatakse vähendatud maksumäärasid, mis ei ole madalamad kui 12 %, ning teha seda samadel tingimustel.
- (11) Teistel liikmesriikidel peaks olema lubatud kohaldada vähendatud maksumäärasid, mis ei ole madalamad kui 12 %, direktiivi 2006/112/EÜ III lisas loetlemata kaubatarnete ja teenuste osutamise suhtes, ning vähendatud maksumäärasid, mis on madalamad kui 5 %, ja sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusega maksuvabastusi direktiivi 2006/112/EÜ III lisa mis tahes punktiga hõlmatud kaubatarnete ja teenuste osutamise suhtes, välja arvatud punktid 1–6 ja 10c, tingimusel et nad järgivad käesolevas direktiivis sätestatud käibemaksumäärade struktuuri ning tingimusi, mida kohaldavad liikmesriigid, kes on 1. jaanuari 2021. aasta seisuga kehtestanud vähendatud maksumäärad või sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusega maksuvabastused. Nimetatud teiste liikmesriikide hulka kuuluvad ka liikmesriigid, kes praegu kohaldavad vähendatud maksumäärasid ja sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusega maksuvabastusi ning kes sooviksid kohaldada direktiivi 2006/112/EÜ III lisas loetlemata kaubatarnete ja teenuste osutamise suhtes vähendatud maksumäärasid, mis ei ole madalamad kui 12 %, vähendatud maksumäärasid, mis on madalamad kui 5 %, või sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusega maksuvabastusi, mis erinevad nende poolt praegu kohaldatavatest maksumääradest ja maksuvabastustest.

- (12) Liikmesriigid, kes 1. jaanuaril 2021 erandite alusel kohaldasid vähendatud maksumäärasid või andsid sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusega maksuvabastusi, peaksid teatama käibemaksukomiteele, millised on nende õiguses erandeid käsitlevad peamised sätted ja tingimused, mida kohaldata 1. jaanuaril 2021 ja millele juurdepääs avatakse teistele liikmesriikidele. Selleks et tagada õiguskindlus ja võimaldada kõigile liikmesriikidele võrdne juurdepääs nendele eranditele ning tuginedes teabele, mille asjaomased liikmesriigid on esitanud kuni ettenähtud tähtajani, koostab komisjon viivitamatult peale teabe saamist täieliku loetelu kaupadest ja teenustest, mille suhtes selliseid vähendatud maksumäärasid või maksuvabastusi kohaldatakse, ning edastab selle kõikidele liikmesriikidele. On oluline, et liikmesriigid peaksid kinni sellise teabe edastamise tähtajast, et tagada kõigile liikmesriikidele võrdne juurdepääs eranditele.
- (13) Komisjoni levitatud teabe põhjal peaksid liikmesriigid saama kohaldada vähendatud maksumäärasid ja sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusega maksuvabastusi selliste kaubatarnete ja teenuste osutamise suhtes, mille suhtes teised liikmesriigid kohaldavad neid maksumäärasid ja maksuvabastusi, tingimusel et vähendatud maksumäärasid ja maksuvabastusi kohaldatakse samadel tingimustel nagu liikmesriikides, kes neid maksumäärasid ja maksuvabastusi juba kohaldavad. Nende võimaluste kasutamiseks peaksid liikmesriigid vastu võtma üksikasjalikud eeskirjad ja edastama vastuvõetud sätete teksti käibemaksukomiteele. Selle teabe põhjal peaks komisjon esitama nõukogule aruande, mis sisaldab ulatuslikku loetelu kaupadest ja teenustest, mille suhtes liikmesriigid kohaldavad vähendatud maksumäärasid ja sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusega maksuvabastusi.

- (14) Võttes arvesse vajadust kaasajastada ja ajakohastada loetelu kaupadest ja teenustest, mille suhtes võib kohaldada vähendatud maksumäärasid, tuleks direktiivi 2006/112/EÜ muuta, et võimaldada vähendatud maksumäärade kohaldamist konkreetsetel sotsiaalpoliitika eesmärkidel, tagada selgus ja võtta arvesse neutraalsuse põhimõtet, nimelt tagades teatavate kaupade rentimise või liisimise ja tarnimise puhul käibemaksumäärade osas sama kohtlemise.
- (15) Selleks et anda liikmesriikidele võimalus toetada üleminekut keskkonnahoidlikele küttesüsteemidele ja kooskõlas süsinikuheite vähendamist käsitlevate liidu keskkonnaalaste kohustustega tuleks direktiivi 2006/112/EÜ III lisasse lisada liikmesriikide jaoks täiendav võimalus kohaldada vähendatud maksumäära selliste väga tõhusate vähese heitega küttesüsteemide tarnimise ja paigaldamise suhtes, mis vastavad keskkonnaalastes õigusaktides sätestatud kriteeriumitele.

- (16) Digitaliseerimisel on oluline roll väärtuse loomisel ja konkurentsivõime edendamisel. Digitaalmajanduse ja -ühiskonna indeks mõõdab ja reastab liikmesriikide digitaalsed tulemused eelnevalt kindlaks määratud näitajate põhjal, mis näitavad digitaalse arengu osas märkimisväärseid erinevusi. Internetiühenduse teenuste puuduliku katvuse kaotamiseks ja nende arendamise edendamiseks peaks liikmesriikidel olema võimalik kohaldada selliste teenuste suhtes vähendatud maksumäära. Vähendatud maksumäära kohaldamine internetiühenduse teenuste suhtes peaks olema kohandatud riiklikus digitaliseerimispoliitikas sätestatud eesmärkidega ja seega piiratud ulatusega. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2015/2120¹ pakutakse internetiühenduse teenustega ühenduvust, kuid need ei laiene interneti kaudu pakutavale sisule.
- (17) Lisaks sellele, pidades silmas majanduse digipööret, peaks liikmesriikidel olema võimalik otseülekandena edastatavaid tegevusi, sealhulgas üritusi, käsitleda samamoodi nagu neid, mille puhul füüsilise toimumise korral võib kohaldada vähendatud maksumäärasid.

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta määrus (EL) 2015/2120, millega nähakse ette avatud internetiühendust käsitlevad meetmed ja reguleeritud ELi-sisese side jaehinnad, ning millega muudetakse direktiivi 2002/22/EÜ ning määrust (EL) nr 531/2012 (ELT L 310, 26.11.2015, lk 1).

- (18) Selleks et tagada maksustamine tarbimisliikmesriigis, on vaja, et kõik teenused, mida saab kliendile elektrooniliselt osutada, oleksid maksustatavad kohas, kus on kliendi asukoht, alaline elu- või asukoht või peamine elukoht. Seetõttu on vaja muuta selliste tegevustega seotud teenuste osutamise kohta reguleerivaid õigusnorme.
- (19) Õiguskindluse tagamiseks on vaja selgitada, et sotsiaalsele heaolule pühendunud organisatsioonide puhul tuleks vähendatud maksumäära kohaldamise nõuete hindamisel arvesse võtta organisatsiooni kui terviku üldist tegevust ja eesmärke, mis ei sõltu kaubatarnete või teenuste osutamise lõplikust saajast.
- (20) Lisaks tuleks direktiivi 2006/112/EÜ muuta, et vähendatud maksumäärasid oleks võimalik kohaldada piiratud arvul eriolukordades sotsiaalsel põhjustel, lõpptarbija jaoks kasu saamiseks ja üldist huvi pakuva eesmärgi saavutamiseks. Seetõttu tuleks laiendada nende kaubatarnete ja teenuste loetelu, mille suhtes kohaldatakse direktiivi 2006/112/EÜ III lisas esitatud vähendatud maksumäärasid, nii et see sisaldaks piiratud arvu selliseid kehtivaid erandeid.

- (21) COVID-19 pandeemia näitas, et direktiivi 2006/112/EÜ on vaja kohandada, et muuta õigusraamistik tulevaste kriisidega toimetulekuks valmisolevaks ja võimaldada liikmesriikidel kiiresti reageerida erakorralistele asjaoludele, nagu pandeemiad, humanitaarkriisid ja looduskatastroofid. Selleks peaks liikmesriikidel, kellele komisjon on andnud loa kohaldada katastroofiohvritele imporditud kaupade suhtes käibemaksuvabastust, olema võimalus samadel tingimustel kohaldada sisendkäibemaksu mahaarvamise õigusega maksuvabastust selliste kaupade ja nendega seotud teenuste ühendusesiseste ja riigisiseste tarnete ja osutamise suhtes, mis on tehtud abikõlblikele asutustele, et nad saaksid selliste katastroofide ohvreid aidata. Kui maksuvabastuse tingimused ei ole enam täidetud, tuleks selliste kaupade tarnimine ja teenuste osutamine maksustada käibemaksuga.

- (22) Kuna käesoleva direktiivi põhieesmärke, nimelt nende kaupade ja teenuste loetelu ajakohastamine, mille suhtes võib kohaldada vähendatud maksumäärasid, ning aluste kehtestamine, mille alusel tagada liikmesriikidele võrdne juurdepääs vähendatud maksumäärade kohaldamisele, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid olemasolevate piirangute tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (23) Direktiivi 2006/112/EL on muudetud nõukogu direktiiviga (EL) 2020/285¹. Käesolevas direktiivis sätestatud käibemaksumäärade erineva struktuuri tõttu tuleks muuta direktiivis (EL) 2020/285 esitatud viiteid.

---

¹ Nõukogu 18. veebruari 2020. aasta direktiiv (EL) 2020/285, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ (mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi) väikeettevõtete erikorra osas ning määrust (EL) nr 904/2010 halduskoostöö ja teabevahetuse osas, mille eesmärk on teostada järelevalvet väikeettevõtete erikorra nõuetekohase kohaldamise üle (ELT L 62, 2.3.2020, lk 13).

- (24) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta¹ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate liikmesriigi õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et nimetatud dokumentide esitamine on põhjendatud.
- (25) Direktiive 2006/112/EÜ ja (EL) 2020/285 tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

---

¹ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

Artikkel 1
Direktiivi 2006/112/EÜ muudatused

Direktiivi 2006/112/EÜ muudetakse järgmiselt.

1) Artiklisse 53 lisatakse järgmine lõik:

„Käesolevat artiklit ei kohaldata esimeses lõigus osutatud üritustele sissepääsu suhtes, kui osalemine on virtuaalne.“

2) Artikli 54 lõikesse 1 lisatakse järgmine lõik:

„Kui teenused ja tugiteenused on seotud tegevusega, mis edastatakse voogedastuse teel või muul viisil virtuaalselt, on teenuse osutamise kohaks mittemaksukohustuslase asukoht, alaline elu- või asukoht või peamine elukoht.“

3) Artikli 59a sissejuhatav sõnastus asendatakse järgmisega:

„Topeltmaksustamise, maksustamata jätmise ja konkurentsi moonutamise vältimiseks võivad liikmesriigid seoses teenustega, mille osutamise kohta reguleeritakse artiklitega 44 ja 45, artikli 54 lõike 1 teise lõikega ning artiklitega 56, 58 ja 59, käsitada:“

4) Artikli 81 esimene lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriigid, kes 1. jaanuaril 1993 ei kasutanud artiklis 98 sätestatud vähendatud maksumäära kohaldamise võimalust, võivad artiklis 89 sätestatud võimalust kasutades ette näha, et III lisa punktis 26 nimetatud kunstiteoste tarnel võrdub maksustatav väärtus artiklite 73, 74, 76, 78 ja 79 kohaselt kindlaksmääratud summa murdosaga.“

5) Artiklit 94 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

‘2. Kauba importimisel kohaldatakse samaväärse kauba liikmesriigi territooriumi piires tarnimisel kohaldatavat maksumäära.‘;

b) lisatakse järgmine lõik:

‘3. Erandina käesoleva artikli lõikest 2 võivad liikmesriigid, kes kohaldavad IX lisa A, B ja C osas loetletud kunstiteoste, kollektsiooni- ja antiikesemete tarnimise suhtes harilikku maksumäära, kohaldada kõnealuste kaupade liikmesriigi territooriumile importimise suhtes artikli 98 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud vähendatud maksumäära.‘

6) Artikkel 98 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 98

1. Liikmesriigid võivad kohaldada maksimaalselt kaht vähendatud maksumäära.

Vähendatud määrad kehtestatakse protsendina maksustatavast summast, see protsent ei või olla alla 5 % ning seda kohaldatakse üksnes III lisa loetletud kaubatarnete ja teenuste osutamise puhul.

Liikmesriigid võivad kohaldada vähendatud maksumäärasid III lisa maksimaalselt 24 punktiga hõlmatud kaubatarnete ja teenuste osutamise suhtes.

2. Lisaks kahele käesoleva artikli lõikes 1 osutatud vähendatud maksumääradele võivad liikmesriigid kohaldada vähendatud maksumäära, mis on madalam kui miinimummäär 5 %, ja maksuvabastust koos eelmises etapis tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega III lisa maksimaalselt seitsme punktiga hõlmatud kaubatarnete ja teenuste osutamise suhtes.

Vähendatud maksumäära, mis on madalam kui miinimummäär 5 %, ja maksuvabastust koos eelmises etapis tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega võib kohaldada üksnes III lisa järgmiste punktidega hõlmatud kaubatarnete ja teenuste osutamise suhtes :

- a) punktid 1 kuni 6 ja 10c;
- b) mis tahes muu III lisa punkt, mis kuulub artikli 105a lõikes 1 sätestatud võimaluste alla.

Käesoleva lõike teise lõigu punkti b kohaldamisel loetakse artikli 105a lõike 1 teises lõigus osutatud eluasemega seotud tehingud III lisa punkti 10 alla kuuluvaks.

Käesoleva lõike esimese lõigu järgimise eesmärgil peavad liikmesriigid, kes kohaldasid 1. jaanuaril 2021 vähendatud maksumäärasid, mis olid madalamad kui miinimummäär 5 %, või maksuvabastusi koos eelmises etapis tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega III lisa rohkem kui seitsme punktiga hõlmatud kaubatarnete ja teenuste osutamise suhtes, piirama nende vähendatud maksumäärade või maksuvabastuste kohaldamist, tehes seda 1. jaanuariks 2032 või artiklis 402 osutatud lõpliku korra vastuvõtmise ajaks, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem. Liikmesriikidel on vabadus määrata kindlaks, milliste kaubatarnete või teenuste osutamise suhtes nad jätkavad kõnealuste vähendatud maksumäärade või maksuvabastuste kohaldamist.

3. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud vähendatud maksumäärasid ja maksuvabastusi ei kohaldata elektrooniliselt osutatavate teenuste suhtes, välja arvatud III lisa punktides 6, 7, 8 ja 13 loetletud teenused.
4. Käesolevas direktiivis sätestatud vähendatud maksumäärade ja maksuvabastuste kohaldamisel võivad liikmesriigid asjaomase kategooria täpse ulatuse kindlaksmääramiseks kasutada kombineeritud nomenklatuuri või tegevusaladel põhinevat toodete klassifikaatorit või mõlemat.“

7) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 98a

Artikli 98 lõigetes 1 ja 2 osutatud vähendatud maksumäärasid ja maksuvabastusi ei kohaldata kunstiteoste, kollektsiooni- ja antiikesemete tarnete suhtes, mille suhtes kohaldatakse XII jaotise 4. peatükis sätestatud erikorda.“

8) Artikkel 99 jäetakse välja.

9) Artikkel 100 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 100

Komisjon esitab 31. detsembriks 2028 ning edaspidi iga viie aasta järel nõukogule aruande III lisa kohaldamisala kohta, millele lisatakse vajadusel asjakohased ettepanekud.“

10) Artikkel 101 jäetakse välja.

11) VIII jaotise 2. peatükki lisatakse järgmine jagu:

„2A. JAGU

ERANDLIKUD OLUKORRAD

Artikkel 101a

1. Kui komisjon on andnud liikmesriigile nõukogu direktiivi 2009/132/EÜ* artikli 53 esimese lõigu kohaselt loa kohaldada maksuvabastust katastroofiohvrite heaks imporditud kaupadele, võib see liikmesriik samadel tingimustel anda maksuvabastuse koos eelmises etapis tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega selliste kaupade ja nendega seotud teenuste (sealhulgas renditeenuste) ühendusesisese soetamise ning tarnimise ja osutamise suhtes.
2. Liikmesriik, kes soovib kohaldada lõikes 1 osutatud meetet, teavitab sellest käibemaksukomiteed.

3. Kui käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud maksuvabastust saavate organisatsioonide soetatud kaupu või teenuseid kasutatakse muudel kui direktiivi 2009/132/EÜ VIII jaotise 4. peatükis sätestatud eesmärkidel, maksustatakse selliste kaupade või teenuste kasutamine käibemaksuga tingimustel, mis kehtisid ajal, mil maksuvabastuse tingimused ei ole enam täidetud.

---

* Nõukogu 19. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/132/EÜ direktiivi 2006/112/EÜ artikli 143 punktide b ja c rakendusala määratluse kohta seoses teatavate kaupade käibemaksuvabastusega nende lõplikul importimisel (ELT L 292, 10.11.2009, lk 5).“

- 12) Artiklid 102 ja 103 jäetakse välja.
- 13) Artikkel 104 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 104

1. Austria võib Jungholzi vallas ja Mittelbergi vallas (Kleines Walsertal) kohaldada teist harilikku maksumäära, mis on madalam kui mujal Austrias kohaldatav vastav määr, kuid mitte madalam kui 15 %.
2. Kreeka võib kohaldada Kreeka mandriosas kohaldatavatest vastavatest määradest kuni 30 % madalamaid maksumäärasid Lesbose, Chiose, Samose, Dodekaneeside ja Küklaadide piirkonnas ja järgmistel saartel: Thásos, Põhja-Sporaadid, Samothráki ja Skyros.

3. Portugal võib Assooride ja Madeira autonoomsetes piirkondades sooritatud tehingute suhtes ja otse nendesse piirkondadesse tehtava impordi suhtes kohaldada mandri maksumääraga võrreldes madalamat maksumäära.
4. Portugal võib Lissaboni piirkonna teesildade kasutusmaksude suhtes kohaldada üht kahest artikli 98 lõikes 1 sätestatud vähendatud määrast.“

14) Artiklid 104a ja 105 jäetakse välja.

15) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 105a

1. Liikmesriigid, kes kooskõlas liidu õigusega kohaldasid 1. jaanuaril 2021 III lisa (välja arvatud punktid 1–6 ja 10c) loetletud kaupade tarnimise või teenuste osutamise suhtes artikli 98 lõikes 1 sätestatud miinimumist madalamaid vähendatud maksumäärasid või andsid maksuvabastusi koos eelmises etapis tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega, võivad kooskõlas artikli 98 lõikega 2 jätkata kõnealuste vähendatud maksumäärade kohaldamist või nende maksuvabastuste lubamist, ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 4 kohaldamist.

Liikmesriigid, kes kooskõlas liidu õigusega kohaldasid 1. jaanuaril 2021 eluasemega seotud tehingute suhtes, mis ei kuulu sotsiaalpoliitika alla, artikli 98 lõikes 1 sätestatud miinimumist madalamaid vähendatud maksumäärasid, võivad kooskõlas artikli 98 lõikega 2 jätkata kõnealuste vähendatud maksumäärade kohaldamist.

Liikmesriigid edastavad käibemaksukomiteele artikli 98 lõike 2 teise lõigu punktiga b seotud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti ning selliste vähendatud maksumäärade ja maksuvabastuste kohaldamise tingimused hiljemalt... [kolm kuud pärast käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäeva].

Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 4 kohaldamist, võivad teised liikmesriigid kooskõlas artikli 98 lõike 2 esimese lõiguga kohaldada artikli 98 lõikes 1 sätestatud miinimumist madalamaid vähendatud maksumäärasid või maksuvabastusi koos eelmises etapis tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega, tehes seda käesoleva lõike esimeses ja teises lõigus osutatud samade kaubatarnete või teenuste osutamise suhtes ja samadel tingimustel, mida kohaldatakse 1. jaanuaril 2021 käesoleva lõike esimeses ja teises lõigus osutatud liikmesriikides.

2. Liikmesriigid, kes kooskõlas liidu õigusega kohaldasid 1. jaanuaril 2021 III lisas loetlemata kaupade tarnimise või teenuste osutamise suhtes vähendatud maksumäärasid, mis on madalamad kui 12 %, sealhulgas artikli 98 lõikes 1 sätestatud miinimumist madalamaid vähendatud maksumäärasid, või andsid maksuvabastusi koos eelmises etapis tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega, võivad kooskõlas artikli 98 lõigetega 1 ja 2 jätkata kõnealuste vähendatud maksumäärade kohaldamist või nende maksuvabastuste lubamist kuni 1. jaanuarini 2032 või artiklis 402 osutatud lõpliku korra vastuvõtmiseni, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem, ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 4 kohaldamist.

3. Liikmesriigid, kes kooskõlas liidu õigusega kohaldasid 1. jaanuaril 2021 III lisa loetlemata kaupade tarnimise või teenuste osutamise suhtes vähendatud maksumäärasid, mis ei ole madalamad kui 12 %, võivad kooskõlas artikli 98 lõike 1 esimese lõiguga jätkata kõnealuste vähendatud maksumäärade kohaldamist, ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 4 kohaldamist.

Liikmesriigid edastavad käibemaksukomiteele selliste käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud vähendatud maksumäärade kohaldamisega seotud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti ning tingimused hiljemalt... [kolm kuud pärast käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäeva].

Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 4 kohaldamist, võivad teised liikmesriigid kooskõlas artikli 98 lõike 1 esimese lõiguga kohaldada vähendatud maksumäärasid, mis ei ole madalamad kui 12 %, tehes seda käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud samade kaubatarnete või teenuste osutamise suhtes ja samadel tingimustel, mida kohaldatakse 1. jaanuaril 2021 käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud liikmesriikides.

4. Erandina lõigetest 1, 2 ja 3 lõpetatakse vähendatud maksumäärade või maksuvabastuste kohaldamine koos eelmises etapis tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega fossiilkütuste ja muude kasvuhoonegaaside heitele sarnase mõjuga kaupade, näiteks turba ja küttepuiduna kasutatava puidu suhtes 1. jaanuariks 2030. Nende vähendatud maksumäärade ja maksuvabastuste kohaldamine koos eelmises etapis tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega keemiliste pestitsiidide ja keemiliste väetiste suhtes lõpetatakse 1. jaanuariks 2032.

5. Liikmesriigid, kes soovivad vastavalt käesoleva artikli lõike 1 neljandale lõigule, lõike 3 kolmandale lõigule ja artiklile 105b kohaldada vähendatud maksumäärasid, mis ei ole madalamad kui 12 %, artikli 98 lõikes 1 sätestatud miinimumist madalamaid vähendatud maksumäärasid või maksuvabastusi koos eelmises etapis tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega, võtavad hiljemalt... [18 kuud pärast käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäeva] vastu nende võimaluste kasutamist reguleerivad üksikasjalikud normid. Nad edastavad käibemaksukomiteele vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.
6. Komisjon esitab 1. juuliks 2025 liikmesriikide esitatud teabe põhjal nõukogule aruande, mis sisaldab käesoleva artikli lõigetes 1 ja 3 ning artiklis 105b osutatud kaupade ja teenuste ulatuslikku loetelu, mille suhtes kohaldatakse liikmesriikides vähendatud maksumäärasid, sealhulgas artikli 98 lõikes 1 sätestatud miinimumist madalamaid vähendatud maksumäärasid, või maksuvabastusi koos eelmises etapis tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega.

Artikkel 105b

Liikmesriigid, kes kooskõlas liidu õigusega kohaldasid 1. jaanuaril 2021 vähendatud maksumäärasid, mis ei ole madalamad kui miinimummäär 5 %, eluasemega seotud tehingute suhtes, mis ei kuulu sotsiaalpoliitika alla, võivad kooskõlas artikli 98 lõike 1 esimese lõiguga jätkata kõnealuste vähendatud maksumäärade kohaldamist. Sellisel juhul ei tohi selliste tehingute suhtes kohaldatav vähendatud määr alates 1. jaanuarist 2042 olla madalam kui 12 %.

Liikmesriigid edastavad käibemaksukomiteele selliste lõikes 1 osutatud vähendatud maksumäärade kohaldamisega seotud põhiliste liikmesriigi õigusnormide teksti ning tingimused hiljemalt ... [kolm kuud pärast käesoleva muutmisdirektiivi jõustumise kuupäeva].

Teised liikmesriigid võivad kooskõlas artikli 98 lõike 1 esimese lõiguga kohaldada vähendatud maksumäärasid, mis ei ole madalamad kui 12 %, käesoleva artikli esimeses lõigus osutatud tehingute suhtes ja samadel tingimustel, mida kohaldatakse 1. jaanuaril 2021 käesoleva artikli esimeses lõigus osutatud liikmesriikides.

Artikli 98 lõike 1 kolmanda lõigu kohaldamisel loetakse käesolevas artiklis osutatud tehingud III lisa punkti 10 alla kuuluvaks.“

- 16) VIII jaotise 4. peatükk jäetakse välja.
- 17) Artiklid 123, 125, 128 ja 129 jäetakse välja.

18) Artikli 221 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Liikmesriigid võivad vabastada maksukohustuslased artikli 220 lõikes 1 või artiklis 220a nimetatud kohustusest esitada arve kaubatarnete või teenuste osutamise kohta, mille viimased on teostanud nende territooriumil ja mis on artikli 98 lõike 2, artiklite 105a ja 132, artikli 135 lõike 1 punktide h–l, artiklite 136, 371, 375, 376 ja 377, artikli 378 lõike 2, artikli 379 lõike 2 ja artiklite 380–390c alusel maksust vabastatud, olenemata sellest, kas eelnevas etapis makstud käibemaks tagastatakse.“

19) Artikli 288 esimese lõigu punkt 2 asendatakse järgmisega:

„2) artikli 98 lõike 2 või artikli 105a alusel maksust vabastatud (koos eelnevas etapis tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega) tehingute väärtus;“.

20) Artikli 316 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kui asjaomaste kunstiteoste, kollektsiooni- ja antiikesemete tarnele maksukohustuslikule edasimüüjale või importimisele maksukohustusliku edasimüüja poolt ei ole kohaldatud vähendatud maksumäära, annavad liikmesriigid maksukohustuslikele edasimüüjatele õiguse kohaldada kasuminormi maksustamise korda järgmiste tehingute suhtes:

- a) selliste kunstiteoste, kollektsiooni- või antiikesemete tarded, mille maksukohustuslik edasimüüja on ise importinud;

- b) selliste kunstiteoste tarned, mille on maksukohustuslikule edasimüüjale tarninud nende loojad või loojate õigusjärglased;
- c) selliste kunstiteoste tarned, mille on maksukohustuslikule edasimüüjale tarninud muu maksukohustuslane kui maksukohustuslik edasimüüja.“

21) Artikli 387 punkt c jäetakse välja.

22) III lisa pealkiri asendatakse järgmisega:

„Loend kaupadest ja teenustest, mille tarnimise ja osutamise suhtes võib kohaldada artiklis 98 osutatud vähendatud maksumäärasid ja tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega maksuvabastusi“.

23) III lisa muudetakse vastavalt käesoleva direktiivi lisale.

Artikkel 2
Direktiivi (EL) 2020/285 muudatused

Direktiivi (EL) 2020/285 artikli 1 punkt 15 asendatakse järgmisega:

„15) Artikkel 288 asendatakse järgmisega:

„*Artikkel 288*

1. Artiklis 284 sätestatud maksuvabastuse kohaldamisel kontrollsummana kasutatav aastakäive moodustub järgmistest summadest ilma käibemaksuta:
  - a) kaubatarnete ja osutatud teenuste väärtus niivõrd, kuivõrd need oleksid maksustatavad juhul, kui neid tarnib või osutab maksuvabastust mittesaav maksukohustuslane;
  - b) artikli 98 lõike 2 või artikli 105a alusel maksust vabastatud (koos eelmises etapis tasutud käibemaksu mahaarvamise õigusega) tehingute väärtus;
  - c) artiklite 146–149, 151, 152 ja 153 alusel maksust vabastatud tehingute väärtus;
  - d) artikli 138 alusel maksust vabastatud tehingute väärtus, kui kohaldatakse selles artiklis ette nähtud maksuvabastust;

- e) kinnisvaratehingute, artikli 135 lõike 1 punktides b–g osutatud finantstehingute ning kindlustus- ja edasikindlustusteenuste väärtus, tingimusel et need tehingud ei ole abitehingud.
2. Lõikes 1 osutatud käibe arvutamisel ei võeta arvesse maksukohustuslase materiaalse või immateriaalse põhivara võõrandamise tehinguid.“

Artikkel 3

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad 31. detsembriks 2024 õigus- ja haldusnormid, mis on vajalikud, et järgida artikli 1 punkte 1, 2, 5, 7, 12 seoses direktiivi 2006/112/EÜ artikli 103 väljajätmisega, ning punkti 20 ja artiklit 2.

Nad kohaldavad kõnealuseid norme alates 1. jaanuarist 2025.

Liikmesriigid võivad alates 1. jaanuarist 2025 kohaldada õigus- ja haldusnorme käesoleva direktiivi lisas loetletud direktiivi 2006/112/EÜ III lisa punktide 7 ja 13 suhtes seoses juurdepääsuga ürituste või külastuste voogedastusele, mis on hõlmatud nende punktidega ja punktiga 26.

2. Liikmesriigid esitavad viivitamatult komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud õigus- ja haldusnormide teksti.
3. Kui liikmesriigid lõigetes 1 ja 2 osutatud normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Liikmesriigid määravad sellise viitamise viisi.

Artikkel 4

Läbivaatamine

Lähtudes hinnangust selle kohta, kas digiajastule kohandatud ja sihtriigipõhise käibemaksusüsteemi eesmärgiga kooskõlas olevad tulevikukindlad lahendused on võimalikud, esitab komisjon vajaduse korral seadusandliku ettepaneku käesoleva direktiivi asjakohaste sätete muutmiseks direktiivi 2006/112/EÜ XII jaotise 4. peatükis sätestatud kasuminormi maksustamise korra osas.

Artikkel 5
Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Artikkel 6
Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

...

Nõukogu nimel
eesistuja

LISA

Direktiivi 2006/112/EÜ III lisa muudetakse järgmiselt:

- 1) Punktid 3 kuni 8 asendatakse järgmisega:
  - „3) meditsiinis ja veterinaarias kasutatavad farmaatsiatooted, sealhulgas rasestumisvastastes vahendites ja naiste hügieenitoodetes kasutatavad tooted, ning imavad hügieenitooted;
  - 4) meditsiinivarustus, -seadmed, -tarvikud, meditsiinilised abivahendid ja kaitsevarustus, sealhulgas tervisekaitsemaskid, mida tavapäraselt kasutatakse tervishoius või puuetega inimeste tarbeks, puute kompenseerimiseks või ületamiseks mõeldud kaubad ning selliste kaupade kohandamine, parandamine, rentimine ja liisimine;
  - 5) reisijatevedu ja nendega kaasneva kauba vedu, näiteks pagas, jalgrattad, sealhulgas elektrijalgrattad, mootorsõidukid või muud sõidukid, või reisijateveoga seotud teenuste osutamine;

- 6) raamatute, ajalehtede ja perioodikaväljaannete (kaasa arvatud brošüürid, teabevoldikud ja muud samalaadsed trükised, lastele mõeldud pildi-, joonistus- ja värvimisraamatud, trükitud või käsikirjalised noodid, maa- ja merekaardid ning muud samalaadsed kaardid) tarne, olenemata sellest, kas need on füüsilisel kandjal, elektrooniliselt levitatud või mõlemat, sealhulgas raamatukogudest laenuks andmine, välja arvatud täielikult või peamiselt reklaamiks mõeldud väljaanded ning väljaanded, mis täielikult või peamiselt koosnevad video- või muusikasisust; mittetulundusühingute väljaannete tootmine ja sellise tootmisega seotud teenuste osutamine;
- 7) etenduste, teatri-, tsirkuse-, laada-, lõbustuspargi-, kontserdi-, muuseumi-, loomaaia-, kino-, näituse- ja muude samalaadsete kultuurisündmuste ja -rajatiste piletid või juurdepääs nende ürituste või külastuste otseülekandele või mõlemad;
- 8) raadio- ja televisioonisaadete vastuvõtmine ja selliste saadete veebiülekanded meediateenuse osutaja poolt; internetiühenduse teenused, mida osutatakse liikmesriikide määratletud digitaliseerimispoliitika raames;“.

2) Punktid 10 ja 10a asendatakse järgmisega:

„10) elamuehitus ja sellega seonduvate teenuste osutamine liikmesriikide määratletud sotsiaalpoliitika raames; renoveerimine ja ümberehitamine, sealhulgas lammutamine ja rekonstrueerimine ning elamute ja eluruumide remont; kinnisvara üürileandmine eluasemena kasutamiseks;

10a) üldist huvi pakkuvateks tegevusteks kasutatavate avalike ja muude hoonete ehitamine ja renoveerimine;“.

3) Lisatakse järgmine punkt:

„10c) päikesepaneelide tarnimine ja paigaldamine eluruumidele, elamutele ja üldist huvi pakkuvateks tegevusteks kasutatavatele avalikele ja muudele hoonetele ja nendega piirnevatele hoonetele;“.

4) Punkt 11 asendatakse järgmisega:

„11) tavapäraselt põllumajanduslikus tootmises kasutatavate kaupade tarned ja teenuste osutamine, välja arvatud kapitalikaubad, milleks on näiteks masinad või ehitised; ja kuni 1. jaanuarini 2032 keemiliste pestitsiidide ja keemiliste väetiste tarned;“.

5) Lisatakse järgmine punkt:

„11a) hobuslased ja nendega seotud teenuste osutamine;“.

6) Punkt 13 asendatakse järgmisega:

„13) spordiürituste piletid või juurdepääs nende ürituste otseülekandele või mõlemad; spordirajatiste kasutamine ning spordi- või kehaliste harjutuste treeningute osutamine, seda ka nende otseülekande korral;“.

7) Punkt 14 jäetakse välja.

8) Punkt 15 asendatakse järgmisega:

„15) selliste organisatsioonide kaubatarned ja teenuste osutamine, kes tegelevad liikmesriikide määratletud hoolekande ja sotsiaalkindlustusega ning kes liikmesriikide tunnustuse kohaselt tegutsevad sotsiaalse heaolu valdkonnas, kui need tehingud ei ole artiklite 132, 135 ja 136 alusel maksust vabastatud;“.

9) Punktid 18 ja 19 asendatakse järgmisega:

„18) teenused, mida osutatakse seoses reoveekäitluse, tänavapuhastuse, jäätmete kogumise ja käitlemise või ringlussevõtiga, välja arvatud sellised teenused, mida osutavad artiklis 13 nimetatud organisatsioonid;

19) teenused, mida osutatakse seoses kodumasinade, jalatsite ja nahktoodete, rõivaste ja kodutekstiili parandamisega (sealhulgas parandamine ja ümbertegemine);“.

10) Punkt 21 asendatakse järgmisega:

„21) juuksuriteenused“.

11) Lisatakse järgmised punktid:

22) elektrienergia, kaugkütte ja kaugjahutuse ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2018/2001* IX lisa A osas loetletud lähteainetest toodetud biogaasi tarnimine; komisjoni määruse (EL) 2015/1189** V lisas ja komisjoni määruse (EL) 2015/1185*** V lisas sätestatud heitkoguste võrdlusalustele selliste väga tõhusate vähese heitega küttesüsteemide tarnimine ja paigaldamine, millele on antud ELi energiamärgis, mis tõendab, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1369**** artikli 7 lõikes 2 osutatud kriteeriumid on täidetud; ja kuni 1. jaanuarini 2030 maagaasi ja küttepuiduna kasutatava puidu tarnimine;

23) elustaimed ja muud lillekasvatustooted, sealhulgas taimesibulad, puuvill, juured jms, lõikelilled ja dekoratiivne taimmaterjal;

- 24) lasterõivad ning -jalatsid; lastele mõeldud auto turvatoolide tarnimine;
- 25) jalgrataste, sealhulgas elektrijalgrataste tarnimine; selliste jalgrataste rendi- ja remonditeenused;
- 26) IX lisa A, B ja C osas loetletud kunstiteoste, kollektsiooni- ja antiikesemete tarnimine;
- 27) töölepingu alusel isikutele ja töövaidlustes töötutele osutatavad õigusteenused ning õigusabikava raames osutatavad õigusteenused, nagu on määratlenud liikmesriigid;
- 28) tööriistad ja muu varustus, mis on tavaliselt ette nähtud pääste- või esmaabiteenuste osutamiseks, kui neid tarnitakse elanikkonna- või kogukonnakaitse valdkonnas tegutsevatele avalik-õiguslikele asutustele või mittetulundusühingutele;

- 29) tulelaevade, tuletornide või muude navigatsioonivahendite käitamisega seotud teenuste osutamine ja päästeteenused, sealhulgas päästepaaditeenuste raames toimuv korraldamine ja hooldamine.

---

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

** Komisjoni 28. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1189, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/125/EÜ seoses tahkekütusekatelde ökodisaini nõuetega (ELT L 193, 21.7.2015, lk 100).

*** Komisjoni 24. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1185, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ seoses tahkekütusekohtkütteseadmete ökodisaini nõuetega (ELT L 193, 21.7.2015, lk 1).

**** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2017. aasta määrus (EL) 2017/1369, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL (ELT L 198, 28.7.2017, lk 1).“